

Töreboda kommun

Folkhälsoplan 2016-2018

Töreboda
kommun

2017-01-12

Inledning

En god folkhälsa är en angelägenhet för såväl den enskilda individen som för hela samhället då invånarnas hälsa är en förutsättning för en hållbar utveckling och tillväxt. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen. Folkhälsan är generellt god men inte jämnt fördelad. Samhällets sociala, ekonomiska och miljörelaterade förhållanden avgör individens möjligheter att ta ansvar för sin hälsa. Töreboda kommun bedriver sedan många år ett tvärsektoriellt folkhälsoarbete i samverkan med Västra Götalandsregionen. Utgångspunkten för arbetet är det avtal som finns mellan parterna. Arbetet leds av folkhälsorådet som består av folkhälsoplaneraren, ledande tjänstemän samt förtroendevalda från Töreboda kommun samt Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg. Avsikten med en samverkan mellan Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen i folkhälsofrågor är ett bättre resursutnyttjande och en större genomslagskraft. Det lokala folkhälsoarbetet skall enligt avtalet vara ett strategiskt och prioriterat utvecklingsområde som är integrerat i ordinarie verksamhet. Arbetet ska ha tydliga mål. Styrning och uppföljning av folkhälsoarbetet integreras i kommunernas ledningssystem och parterna ska gemensamt följa upp arbetet.

Ansvar

Ansvar för det praktiska arbetet med att uppnå folkhälsoplanens långsiktiga delmål vilar på kommunstyrelsen och förvaltningar inom Töreboda kommun. Detta i samverkan med primärvård, tandvård, myndigheter, näringsliv, föreningar samt frivilligorganisationer. Folkhälsoplanen skall ses som ett stöd i arbetet med att integrera folkhälsoarbetet i den ordinarie verksamheten. Planen är också tänkt som ett verktyg för att koordinera och uppmuntra tvärsektoriell samverkan. Folkhälsorådet ska i samarbete med interna och externa aktörer initiera, implementera samt samordna ett lokalt folkhälsoarbete. Grunden för Folkhälsoplan 2016-2018 finns i det samverkansavtal som Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen gemensamt tagit fram och undertecknat. Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att *Invånarna i Töreboda ska ha bäst hälsa i Sverige år 2020*. Utgångspunkten i arbetet bygger på de nationella, regionala samt lokala målen som presenteras nedan.

Nationellt

Sverige har sedan 2003 en nationell folkhälsopolitik där övergripande målet är **Att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen**. I Folkhälsopolitisk rapport 2010 beskriver folkhälsoinstitutet vilka utmaningar som finns i folkhälsoarbetet på nationell nivå samt rekommendationer och förslag på hur arbetet kan bedrivas. Utgångspunkten i rapporten är tre strategiska områden med utgångspunkt från de ursprungliga elva målområdena. Dessa strategiska områden handlar om **goda livsvillkor, hälsofrämjande livsmiljöer och levnadsvanor**.

Regionalt

Vision Västra Götaland – Det goda livet antogs av regionfullmäktige 2005. Visionen innehåller fem fokusområden som ska prioriteras i ett långsiktigt arbete för att stärka utvecklingen i Västra Götaland. I samtliga områden ingår hållbarhetsperspektivet och de fyra generella perspektiven.

- Ett livskraftigt och hållbart näringsliv
- Ledande i kompetens och kunskapsutveckling
- Infrastrukturer och kommunikationer med hög standard

- En ledande kulturregion
- En god hälsa

VG- 2020

I samtliga av de 32 prioriterade frågorna finns folkhälsoperspektivet med. Strategins prioriteringar beskrivs inom fyra teman, det vill säga;

- En ledande kunskapsregion
- En region för alla
- En region där vi tar globalt ansvar
- En region som syns och engagerar

Folkhälsopolitisk policy i Västra Götaland antogs av regionfullmäktige 2009. Den har ett främjande perspektiv och vill minska ojämlikheterna i befolkningen. I denna policy finns ett antal utmaningar som presenteras nedan.

1. Jämlika och jämställda livsvillkor
2. Trygga och goda uppväxtvillkor
3. Livslångt lärande
4. Ökat arbetsdeltagande
5. Åldrande med livskvalitet
6. Goda levnadsvanor

Polycyn har en hälsofrämjande inriktning och är en del i arbetet med att förverkliga Vision Västra Götaland- Det goda livet. Polycyn anger riktning, värdegrund och förhållningssätt och ska vara vägledande för det främjande och förebyggande folkhälsoarbetet. Den har tagits fram i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, kommunerna, den ideella sektorn samt andra folkhälsoaktörer. Den är en gemensam plattform för Västra Götalandsregionen och förhållningssättet är samarbete och samverkan. Med polycyn som grund kan folkhälsoaktörer ta fram egna mål och handlingsplaner.

Samling för social hållbarhet Åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland antogs av regionfullmäktige 2013. Samlingen har identifierat de mest centrala situationerna som påverkar skillnader i hälsa och med utgångspunkt från detta gett förslag på åtgärder för att minska skillnaderna och öka den sociala hållbarheten. I syfte att skapa förutsättningar för ett gott liv i Västra Götaland. De identifierade områdena presenteras som följer

- Skapa förutsättningar för trygga och goda uppväxtförhållanden
- Skapa förutsättningar för ökat arbetsdeltagande
- Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet

Skaraborg

Hälso- och sjukvårdsnämnden i Skaraborg har ett gemensamt övergripande mål för folkhälsoarbetet "Invånarna i Skaraborg ska ha bäst hälsa i Sverige år 2020"

Målet är ett steg i att förverkliga Västra Götalandsregionens vision om Det goda livet som har tagits fram av Västra Götalandsregionen och kommunerna genom de fyra kommunalförbunden. I Strategisk plan för folkhälsoarbete i Skaraborg beskrivs viktiga utvecklingsområden för att nå det övergripande målet om Sveriges bästa hälsa. Töreboda kommun har antagit utmaningen att verka för att uppfylla detta mål tillsammans med övriga

kommuner i Skaraborg. De viktigaste utmaningarna för kommunen att arbeta med är ökad fysisk aktivitet, färre dagligrökare, minskad fetma, bättre tandhälsa samt att fler upplever att de har en god hälsa.

Lokalt

Töreboda kommun har tagit fram en värdegrund och vision som beskriver en önskad framtidsbild av kommunen 2030. Värdegrunden och Visionen definierar Töreboda kommuns själ och talar om vad kommunen står för, vart kommunen är på väg och hur den förhåller sig till invånare, besökare och kommunens anställda. Värdegrunden bygger på **tillväxt, trygghet och tillsammans**. Denna värdegrund och framtidsbild av Töreboda kommun beskrivs i ett antal områden nedan;

1. Boende- kommunikationer

Töreboda kommun är en kommun i tillväxt, en framgångsrik och hållbar kommun 2030. Här finns attraktiva och hållbara boendemiljöer, för såväl unga som gamla och stora som små hushåll, både i tätorterna och på landsbygden. Kommunen erbjuder bostäder och service för allas behov. De goda, effektiva och miljövänliga kommunikationerna ger stora möjligheter för näringsliv och turism samtidigt som det är bekvämt att pendla. Det är tryggt och hållbart att bo, leva och verka i Töreboda kommun.

2. Näringsliv

Töreboda kommun är det självklara valet för företag och näringsidkare. Här finns en framtidstro där kommun, näringsliv och invånare samverkar. Kommunen erbjuder korta beslutsvägar, snabb och bra service. Det finns ett gott företagsklimat med utveckling gällande företagande och företagsetableringar. Företagens och kommunens gemensamma konkurrenskraft och hållbarhet ökar med hjälp av utvecklingsprojekt och kompetensutveckling.

3. Samarbetspartner

Töreboda kommun är en relativt liten kommun och klarar inte alla uppgifter på ett effektivt sätt utan att samverka med andra. Töreboda kommun är känd som en bra samarbetspartner av andra kommuner; företag och organisationer. Genom en bra samverkan och ett gott samarbete kan vi erbjuda bra service till våra medborgare. Detta bidrar också till att andra kan utveckla sin verksamhet.

4. Utbildning

Töreboda kommun ger barn och unga förutsättningar till en god start i livet då vi värnar om deras rättigheter och trygghet. Förskola och skola arbetar för att barn och unga utvecklas och uppmanas i sitt lärande, har goda kunskaper och når en hög måluppfyllelse. Barn och unga möts av en optimal lärmiljö för varje elev, präglad av trygghet och studiero. Barn och unga lämnar skolans värd med nyfikenhet och engagemang inför vad som sker i vår omvärld. I alla sammanhang kommer barnens bästa i främsta rummet. Att få växa upp i Töreboda kommun är en förmån.

5. Vård och omsorg

Töreboda kommun ger alla möjlighet att delta i samhällets gemenskap. Vi visar omtanke, lyssnar på dig och möter dig där du är. Vi respekterar din rätt till integritet och våra insatser stärker dina möjligheter att leva ett självständigt liv. För alla, yngre som äldre, innebär det glädje och trygghet att bo, leva och verka i Töreboda kommun. Att åldras i Töreboda kommun är en förmån, för här möts du med värdighet och respekt.

6. Kultur- Turism

Töreboda kommun vid Göta kanal har gott om plats för fler som välkomnas att ta del av vårt rika utbud av fritids- och kulturaktiviteter; både på land och vatten. Vi ser till att de

genuina och äkta natur-och kulturvärdena som är typiska för kommunen värnas. Vi tänker långsiktigt och hållbart för framtida generationer. I Töreboda kommun finns ett väl fungerande föreningsliv för dig som gillar idrott, kultur och natur. Detta utgör en stor attraktionskraft, för såväl boende som besökare och är en viktig del av turism-och besöksnäringen.

7. Medarbetare

Töreboda kommun är en attraktiv arbetsgivare som ser att medarbetarna går till arbetet med tillförsikt och glädje inför varje arbetsdag. Vi ser inflytande och delaktighet som hörnstenar för utveckling samt uttryck för gemenskap och trivsel. Värdegrunden som ledstjärna bidrar till välbefinnande och ett gott arbetsklimat.

I fullmäktiges begäran gällande åtagagandet att uppfylla Hälso-och sjukvårdsnämndernas mål att *Skaraborg ska ha bäst hälsa i Sverige 2020* så arbetar de för att ” **I Töreboda kommun skapas förutsättningar för livsvillkor som stimulerar till såväl psykisk som fysiskt välbefinnande liksom sunda matvanor.** Till denna begäran finns ett antal åtagande; **andel personer som upplever psykiskt välbefinnande ökar, andel personer som upplever förbättrat självskattat hälsotillstånd ökar, bruket av tobak, alkohol och narkotika hos ungdomar minskar samt att andelen individer med fetma minskar.** Ett antal styrmått är framtagna för att följa upp åtagandena; **andelen individer med fetma minskar med 4 % jämfört med tidigare mätning, användandet av narkotika minskar med 2 % jämfört med tidigare mätning, användandet av alkohol minskar med 2 % jämfört med tidigare mätning.** Dessa styrmått följs upp i kommunens ordinarie uppföljningssystem. Indikatorerna som ligger till grund för att Skaraborg ska ha *Sveriges bästa hälsa* följs upp med utgångspunkt från resultatet av *hälsa på lika villkor* och *öppna jämförelser Folkhälsa*.

Folkhälsorådets uppgift är att implementera ett hälsofrämjande tankesätt i kommunstyrelsen och förvaltningar. Arbetet grundas på kunskap om kommuninvånarnas hälsosituation, det ska vara politiskt förankrat, bedrivs kontinuerligt, vara tvärsektoriellt och långsiktigt. Som övergripande perspektiv ska **trygghet, säkerhet, tillgänglighet, socioekonomi, jämställdhet, jämlikhetsperspektivet och miljöperspektivet** genomsyra arbetet. Det är viktigt att vi arbetar både internt och externt med folkhälsoarbetet. Det interna arbetet innebär att vi arbetar med strukturerna och processerna. Det interna arbetet är en förutsättning för det externa. Det externa folkhälsoarbetet är det som når ut till invånarna genom skola, socialtjänst, hälso-och sjukvård, tandvård, studieförbund, företagen samt via ideella organisationer. För att informera om vad kommunens och regionens folkhälsoarbete innebär behöver information ske på olika vis för att göra det känt hos kommuninvånarna.

I arbetet att få Sveriges bästa hälsa prioriteras barn och ungdomar och deras uppväxtvillkor. Utgångspunkten i vårt arbete är en av utmaningarna i den folkhälsopolitiska policy som handlar trygga och goda uppväxtvillkor, den beskrivs på följande sätt ” *Förhållanden under uppväxten får konsekvenser långt fram i livet. I barndomen grundläggs förutsättningar för god psykisk och fysisk hälsa.* Folkhälsorådet initierar och bidrar till utvecklingsarbete för att eleverna ska få förutsättningar att nå målet **fullföljda studier.**

Åtagandena med tillhörande budget presenteras nedan, de aktiviteter och processer som vi arbetar med kopplat till respektive åtagande läggs kontinuerligt in under aktiviteter i analys och uppföljningsverktyget Stratsys.

- **Andel individer med psykiskt välbefinnande 100 000 kronor**
- **Andel personer som uppleverförbättrat självskattat hälsotillstånd ökar 70 000 kronor**
- **Bruket av tobak, alkohol och narkotika hos ungdomar minskar 50 000 kronor**
- **Andelen individer med fetma minskar 51 890 kronor**

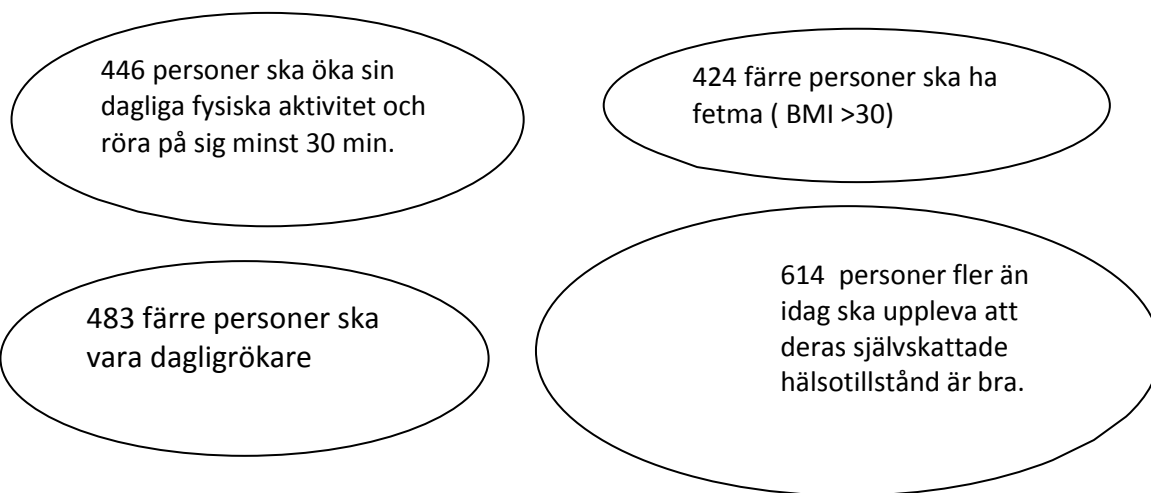
Vid behov kan en del bli en omfördelning av resurser mellan de olika åtagandena, beroende på vilka processer som pågår.

Budget

Folkhälsorådets budget samfinansieras av Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen hälso- och sjukvårdsnämnd Östra Skaraborg. Respektive huvudman avsätter femton kronor per kommuninvånare.

Ingående 271 890

Utmaningar för Töreboda kommun

För att ta Töreboda till positionen "Sveriges bästa hälsa" ska Töreboda ha minst samma värde som det bästa landstinget.

I figurerna ovan framgår hälsogapet i form av antal personer som behöver påverkas. Hälsogapet rubriceras "Utmaning"